

Główny Inspektor Ochrony Środowiska

Informacja w sprawie stopnia realizacji zadania związanego z likwidacją mogilników, wynikającego z Krajowego planu gospodarki odpadami 2014

Zatwierdzam:

GŁÓWNY INSPEKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA

dr inż. Andrzej Jagusiewicz

Warszawa, wrzesień 2011 r.

Opracowano w Departamencie Inspekcji i Orzecznictwa
Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

pod kierunkiem

Joanny Piekutowskiej – Dyrektora Departamentu Inspekcji i Orzecznictwa

Hanny Jastrzębskiej – Zastępcy Dyrektora Departamentu Inspekcji i Orzecznictwa

W Krajowym planie gospodarki odpadami 2010 (KPGO 2010) jako jeden z celów w gospodarce odpadami przyjęto, iż do końca 2010 r. nastąpi likwidacja mogilników i magazynów zawierających przeterminowane środki ochrony roślin. W harmonogramie realizacji zadań Krajowego planu gospodarki odpadami 2014 (KPGO 214) na lata 2011-2022 zaplanowano prowadzenie kontroli likwidacji mogilników w celu oceny realizacji zadania ujętego w KPGO 2010 „Likwidacja magazynów i mogilników środków chemicznych ochrony roślin”.

Przygotowanie „Informacji w sprawie stopnia realizacji zadania związanego z likwidacją mogilników, wynikającego z KPGO 2014” zwanej dalej Informacją wynika z planu pracy Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Z ustaleń Inspekcji Ochrony Środowiska wynika, że w roku 2010 zlikwidowanych zostało 51 mogilników, a pozostało do likwidacji 30 takich obiektów. Szacuje się, że do usunięcia pozostało ponad 602 Mg substancji. Zestawienie ilości mogilników zlikwidowanych i pozostałych do likwidacji w podziale na województwa stanowi załącznik do informacji.

Spśród 30 mogilników pozostałych do likwidacji dla 22 obiektów proces ich likwidacji już się rozpoczął, bądź rozpocznie się niezwłocznie po zakończeniu postępowań przetargowych. Zaniepokojenie budzi **brak działań w kierunku likwidacji ośmiu mogilników** w województwach: dolnośląskim, opolskim, podlaskim i śląskim. Po przeprowadzeniu czynności kontrolno-wyjaśniających Inspekcja Ochrony Środowiska w zakresie ww. ośmiu mogilników ustaliła co następuje:

województwo dolnośląskie

Mogilnik w Wołowie zlokalizowany jest na działce nr 5/1 AM 33, należącej do Spółdzielni Handlowo - Produkcyjnej "ROLNIK" w Wołowie. Został wybudowany w 1999 r. jako budowla nadpoziomowa z betonową, izolowaną posadzką. Budynek ma ściany murowane z bloczków gazobetonowych, strop konstrukcji metalowej pokryty blachą falistą. Wyposażony w drzwi metalowe dwuskrzydłowe zamykane na kłódkę. W mogilniku zgromadzony jest jeden rodzaj przeterminowanych środków ochrony roślin-gamametrox pylisty o zawartości składnika czynnego 3 % metoksychloru i 0,6 % lindanu, zapakowany w foliowane worki papierowe o masie 15 kg każdy. Łączna ilość magazynowanych odpadów wynosi 18 Mg. Mogilnik w Wołowie został wpisany uchwałą nr XL/650/09 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 kwietnia 2009r. na listę mogilników zawartą w „Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego” na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015. Dotychczas nie został zlikwidowany.

Skierowano wystąpienie do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu celem podjęcia działań zgodnie z posiadanymi kompetencjami. Pismem z dnia 03.06.2011r., znak: WSI.510.56.2011.MR.1 poinformował on, iż zwrócił się do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o wskazanie trybu postępowania.

Przedstawiciele Spółdzielni „ROLNIK” zostali poinformowani o możliwości uzyskania środków finansowych na likwidację mogilników ze wskazaniem osoby do kontaktu w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Mogilnik w Starym Julianowie, gm. Walim usytuowany jest na terenie będącym własnością osoby prywatnej Pana Tomasza Buchmana. Oględziny wykazały zły stan techniczny mogilnika, część stropu jest zawalona (powierzchnia ok 3m²), co umożliwia swobodne dojście osób postronnych do jego wnętrza oraz bezpośredni kontakt środków ochrony roślin z opadami atmosferycznymi. W miejscu zawalonego stropu wyczuwalny jest zapach środków ochrony roślin. W obecnym stanie technicznym mogilnika następuje przedostanie się jego zawartości do środowiska, a tym samym realne zagrożenie szkód w środowisku. Z posiadanych informacji wynika, że właściciel mogilnika nie występował ze zgłoszeniem rozbiórki obiektu ani z wnioskiem o wydanie pozwolenia na jego rozbiórkę do służb architektoniczno-budowlanych.

Skierowano wystąpienie do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Wałbrzychu celem podjęcia działań zgodnie z posiadanymi kompetencjami. Pismem z dnia 07.06.2011r., znak: WSI.510.61.2011.AP.2 RDOŚ poinformował, iż zwrócił się do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o wskazanie trybu postępowania.

Właściciel mogilnika został poinformowany o możliwości pozyskania środków z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na jego likwidację.

województwo opolskie

Mogilnik w Brzegu zlokalizowany jest na działce Nr 851/18 przy ul.Składowej, będącej w użytkowaniu wieczystym Spółki Rosiek&Rosiek. Przeterminowane środki ochrony roślin w nieznaney ilości zgromadzono w dwóch nadpoziomowych zbiornikach z kręgow betonowych.

Dokumentacja mogilnika znajduje się w Urzędzie Miejskim w Brzegu. Burmistrz Miasta Brzegu stoi na stanowisku, że za likwidację obiektu odpowiada jego właściciel i nakazał w drodze decyzji administracyjnej Spółce Rosiek&Rosiek usunięcie zgromadzonych odpadów. W postępowaniu odwoławczym Samorządowe Kolegium Odwoławcze dwukrotnie uchyliło decyzje Burmistrza i przekazało sprawę do ponownego rozpatrzenia. Wobec nieuznawania przez Spółkę odpowiedzialności za powstały w latach 70-tych mogilnik i brak możliwości podjęcia przez Gminę kroków zmierzających do faktycznej likwidacji obiektu

Zarząd Województwa Opolskiego wystąpił w tej sprawie do Ministra Środowiska. Jednocześnie Spółka Rosiek&Rosiek została poinformowana o możliwości pozyskania środków z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na likwidację mogilnika.

województwo podlaskie

Mogilnik w Baciutach zlokalizowany jest na terenie sadu należącego do Rejonowej Spółdzielni Ogrodniczo-Pszczelarskiej "Witamina" w Białymstoku. Przeteterminowane środki ochrony roślin w ilości ok.13,5 Mg zdeponowane zostały w czterech studniach kręgowych i dole ziemnym. Teren jest nie ogrodzony, niestrzeżony i nie jest monitorowany. W odległości około 200 m znajduje się studnia kopana, a w odległości 1 km znajduje się rów melioracyjny

Mogilnik w Folwarkach Tylwickich zlokalizowany jest w sadzie należącym do Gospodarstwa Sadowniczo-Hodowlanego Witold Kulesza. Chemikalia w ilości ok.2,5 Mg zdeponowano w trzech studniach kręgów betonowych i dole ziemnym.

Mogilnik w Łapach ma charakter studni najprawdopodobniej nie posiadającej betonowego dna. Zdeponowane przeteterminowane środki ochrony roślin w ilości ok.1,3 Mg prawdopodobnie są częściowo zanurzone w wodzie. Obiekt należy do Urzędu Miejskiego w Łapach.

Mogilnik w Majdanie ma charakter studni z kręgów betonowych w której zgromadzono przeteterminowane środki ochrony roślin w ilości ok.1,3 Mg. Obiekt jest zlokalizowany na terenie Lasów Państwowych, Nadleśnictwa Żednia.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku przekazał informację właścicielom gruntów, na których zlokalizowane są ww. mogilniki o możliwości pozyskania środków z NFOŚiGW. Wszyscy zainteresowani podjęli działania w celu likwidacji mogilników, które polegały głównie na zebraniu ofert od firm oferujących likwidację takich obiektów. Z uwagi na bardzo wysokie koszty likwidacji, podstawą których są między innymi konieczne działania wykazane w wykonanym, w listopadzie 2009 r., na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku przez GEOINVIREX-APRT Sp. z o.o. opracowaniu pt: „Dokumentacja projektowo-kosztorysowa wraz ze szczegółowym opisem sposobu i zakresu likwidacji i rekultywacji mogilników” w żadnym przypadku nie podjęto działań w terenie.

województwo śląskie

Mogilnik w Raszczycach prawdopodobnie znajduje się na terenie gminy Lyski, przy drodze Adamowice – Raszczyce. Lokalizacja obiektu nie została jednoznacznie ustalona i brak potwierdzenia magazynowania przeterminowanych środków ochrony roślin. W czerwcu 2020 r. wykonano badania georadarowe w rejonie przypuszczalnej lokalizacji, które wskazały miejsce możliwego zalegania odpadów. W maju 2011 r. wykonano odkrywki w miejscu występowania anomalii georadarowych i do głębokości 3 m nie natrafiono na mogilnik, a jedynie stwierdzono nagromadzenie odpadów komunalnych i budowlanych. Nie wykazano także skażenia środkami ochrony roślin. W związku z tym, że obszar badań był ograniczony do niewielkiego terenu wolnego od drzew i krzewów, uzyskane wyniki badań nie wykluczyły jednoznacznie istnienia mogilnika w tym rejonie. Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wystąpił do Agencji Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Opolu – Administracji Mienia Niezagospodarowanego w Mikołowie jako właściciela terenu przypuszczalnej lokalizacji mogilnika o podjęcie działań zmierzających do ostatecznego potwierdzenia lub wykluczenia istnienia obiektu w Raszczycach oraz poinformował o możliwości pozyskania środków z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na likwidację mogilnika.

Biorąc powyższe pod uwagę należy wskazać co następuje:

1. Końcowa faza likwidacji mogilników nie przebiega prawidłowo o czym świadczy brak perspektyw do podjęcia prac likwidacyjnych dla ośmiu opisanych w Informacji mogilników mimo zagwarantowania środków finansowych na ten cel przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
2. Właściciele mogilników nie posiadają wystarczających środków finansowych na ich likwidację, natomiast dotacje udzielane są jedynie jednostkom samorządu terytorialnego oraz podmiotom publicznym działającym w imieniu skarbu państwa.
3. Właściciele nieruchomości, na których znajdują się mogilniki w większości przypadków nie są odpowiedzialni za nagromadzenie w nich przeterminowanych środków ochrony roślin i często nie dysponują środkami na likwidację mogilników.
4. Istnieje potrzeba znalezienia indywidualnych rozwiązań dla wszystkich przypadków niezlikwidowanych mogilników, w tym zwłaszcza zasad sfinansowania unieszkodliwienia nagromadzonych przeterminowanych środków ochrony roślin.

Załącznik do "Informacji w sprawie stopnia realizacji zadania związanego z likwidacją mogiłników, wynikającego z Krajowego planu gospodarki odpadami 2014" z sierpnia 2011r.

Likwidacja mogiłników - stan na 31 grudnia 2010 r.

Województwa	Mogilniki zlikwidowane w 2010 r.	Mogilniki do likwidacji
POLSKA	51	30*
Dolnośląskie	6	2
Kujawsko - pomorskie	16	0
Lubelskie	0	0
Lubuskie	0	0
Łódzkie	7	7
Małopolskie	0	0
Mazowieckie	7	1
Opolskie	0	1
Podkarpackie	0	0
Podlaskie	5	4
Pomorskie	0	0
Śląskie	0	1
Świętokrzyskie	0	0
Warmińsko - mazurskie	0	0
Wielkopolskie	0	0
Zachodniopomorskie	10	14

* do końca lipca 2011r. z 30 mogiłników pozostało do likwidacji 11